

NIEUWE DIRECTEUR PRESS NOW

OVSE - MISSIES MOETEN MEER DOEN AAN MEDIAONTWIKKELING

ALBANESE REGIONALE KRANTEN DUIKEN IN NIEUWSGAT

DONATEUR WORDEN VAN PRESS NOW? GEBRUIK DE ANTWOORDKAART ONDERAAN

JAARGANG 6
NR 2, JUNI 2004

Afscheid directeur, welkom nieuwe directeur

AMSTERDAM
Wilbert Willems, directeur a.i.

Na ruim zeven jaar leiding te hebben gegeven aan Press Now kwam er onlangs een einde aan het dienstverband van Paul Staal. Hij heeft in zijn functie als directeur een doorslaggevende rol gespeeld in de versterking van de positie van Press Now, de uitbouw van de staf, ook met diverse lokale kantoren in de regio en de uitbreiding naar de vele landen waar Press Now nu actief is.

Toch waren er nog heel wat strategische vragen over de toekomst van de organisatie en ook over de meest effectieve werkwijze en structuur. Eind vorig jaar bleken de meningen daarover tussen bestuur en directeur zodanig te verschillen dat beide partijen tot de conclusie kwamen dat het beter was uit elkaar te gaan. Bij het verschijnen van de vorige Nieuwsbrief was nog niet helemaal duidelijk hoe de onderlinge gesprekken zouden aflopen en was er sprake van een tijdelijke schorsing van de directeur. Per 1 mei j.l. hebben beide partijen een regeling getroffen die voor Press Now de weg vrij maakte om naar een nieuwe directeur op zoek te gaan,

terwijl Paul Staal het voornemen heeft om als zelfstandig consultant zijn kennis en ervaring nog enkele jaren in te zetten voor mediaontwikkelingen in en buiten Europa.

Na een vlot verlopen sollicitatieprocedure is het bestuur erin geslaagd om een opvolger voor Paul te vinden die in staat kan worden geacht om Press Now de komende jaren te begeleiden naar een nieuw perspectief. De keus is gevallen op Wilco de Jonge, nu nog directeur van het IKV en daarvoor o.a. algemeen secretaris/directeur van het Helsinki Comité en zeer betrokken bij de ontwikkelingen in de regio waar Press Now actief is: Centraal- en Oost-Europa en de Centraal-aziatische regio. Per 26 juli zal hij aan zijn taak beginnen. Elders in deze nieuwsbrief stelt hij zich aan u voor.

Graag wens ik zowel de vertrekkende directeur als de nieuw aantredende directeur veel succes met hun nieuwe uitdagingen. Zelf zal ik mijn taken als interim-directeur en gedelegeerd bestuurslid per 26 juli beëindigen. Wij rekenen erop om samen met U ook de komende jaren ons ondersteunende werk voor de media in Centraal- en Oost-Europa en Centraal-Azië te kunnen voortzetten. •

Onderzoek naar rol OVSE in mediaontwikkeling

AMSTERDAM

In 2003 heeft Press Now opdracht gegeven voor een extern onderzoek naar de betrokkenheid van de OVSE bij de vorming van democratische en stabiele media systemen in transitielanden. De resultaten van dit onderzoek worden gepubliceerd in het rapport "Media Development by OSCE Field Missions", dat Press Now eind deze maand uitgeeft.

Een van belangrijkste conclusies uit het onderzoek is dat regionale kantoren van de OVSE (Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa) meer aandacht moeten schenken aan mediaontwikkeling als voorwaarde voor het bewerkstelligen van open en democratische gemeenschappen.

Het onderzoek is uitgevoerd door drie onafhankelijke consultants: Mark Thompson, Yevgenia Manro en Peter

Zie vervolg achterzijde

VAN DE REDACTEUR

Geachte lezer,

Met deze tweede nieuwsbrief van dit jaar kondigen wij verheugd aan dat Press Now een nieuwe directeur heeft gevonden. Per 26 juli verwelkomt Press Now Wilco de Jonge als directeur. In deze nieuwsbrief kunt u alvast kennis met hem maken. Verder in deze nieuwsbrief weer informatie over projecten, in de vorm van bijdragen van twee trainers over projecten in respectievelijk Kosovo en Albanië. En we attenderen u op twee rapporten die Press Now dit jaar heeft uitgebracht. We willen u met deze nieuwsbrief een beeld geven van onze organisatie en activiteiten. Uw interesse voor ons werk stellen wij bijzonder op prijs.

Deze nieuwsbrief gaat niet vergezeld van een acceptgiro, omdat wij u niet viermaal per jaar een acceptgiro willen sturen. Geldelijke steun voor ons werk is echter zeer welkom en ook hard nodig. We hopen dan ook dat u ons wilt steunen door donateur te worden. U kunt hiervoor gebruik maken van de antwoordkaart hiernaast. Ook als u al wel donateur bent, kunt u de antwoordkaart gebruiken voor een gift. Op de achterzijde kunt u Press Now machtigen voor een eenmalige afboeking, of ons een periodieke machtiging geven. En uiteraard waarderen wij het als u anderen attendeert op het werk van Press Now. Hoe dan ook, hartelijk dank voor uw interesse en steun!

Kennismaking met Wilco de Jonge

AMSTERDAM
Wilco de Jonge

Op 26 juli a.s. hoop ik aan de slag te gaan als de nieuwe directeur van Press Now. Ik zie er reikhalzend naar uit. Ik heb Press Now de afgelopen jaren van nabij leren kennen als een interessante organisatie met veel potentieel. Er liggen gedegen (en - niet onbelangrijk - door het Ministerie van Buitenlandse Zaken gefinancierde) plannen op tafel voor de periode tot en met 2006. Er staat een capabele en gemotiveerde staf klaar om die plannen uit te voeren.

Dat neemt niet weg dat er veel aan de ontwikkeling van het beleid en de organisatie moet gebeuren. De ondersteuning van onafhankelijke media is een belangrijk aspect van het bevorderen van democratisering in de landen van de Balkan en de voormalige Sovjet-Unie. Daarmee is Press Now groot geworden en het eind van dit werk is nog zeker niet in zicht. Dit werk moet verder verdiept; geleerde lessen moeten in de praktijk worden gebracht. Er is gelukkig een verschuiving zichtbaar van 'alleen maar' financieren van onafhankelijke media naar het bevorderen van mediaontwikkeling in transitielanden, waarin verbetering van wetgeving en scholing een steeds belangrijkere plaats innemen. Daarnaast dringt de vraag zich op of Press Now zijn werkterrein niet moet uitbreiden naar andere regio's, in het bijzonder het Midden-Oosten. De wens van het Bestuur van Press Now om intensieve samenwerking met de stichting Free Voice in Hilversum te onderzoeken biedt veel kansen om de effectiviteit van media-ondersteuning verder te verhogen en dit soort van werk stevig in de Nederlandse ontwikkelings samenwerking te verankeren.

De afgelopen zes jaar heb ik me als directeur van het IKV intensief bezighouden met democratisering en vredesopbouw op de Balkan, de Kaukasus, het Midden-Oosten en Oost-Azië. Daarvoor was ik werkzaam

Wilco de Jonge

voor de Hoge Commissaris inzake Nationale Minderheden van de OVSE, Max van der Stoep. Ik was in het bijzonder verantwoordelijk voor minderhedenprojecten in Macedonië, Albanië, Slowakije en Roemenië. Van 1990 tot 1996 heb ik als directeur van het Nederlands Helsinki Comité een projectenorganisatie opgezet ter bevordering van mensenrechten en democratie in vrijwel alle Oost-Europese landen. De omwentelingen in Oost-Europa maakte ik intensief mee als medewerker internationale zaken bij Pax Christi. Een studie politologie aan de Erasmus Universiteit, met focus op Oost-Europa en journalistiek, ging daaraan vooraf. Met deze achtergrond hoop ik voldoende bagage te hebben om de verdere ontwikkeling van het werk van Press Now nieuwe impulsen te kunnen geven. •

JAARVERSLAG

In juli wordt het jaarverslag van 2003 gecombineerd met het jaarverslag 2002 uitgegeven. Het jaarverslag zal op de website van Press Now worden geplaatst (www.pressnow.org). Het kan tevens besteld worden bij Press Now: telefonisch via nummer 020 596 2000 of per e-mail naar pressnow@pressnow.nl.

DE WESTDEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG EN EIGENDOM VAN MEDIA

In januari 2004 heeft Press Now een rapport uitgebracht over de overname van media in Macedonië door de Westdeutsche Allgemeine Zeitung (WAZ). In juli 2003 werd de WAZ grootste aandeelhouder van drie onafhankelijke kranten in Macedonië, die samen 90% van de markt beheersen. Omdat de WAZ ook in andere landen grootaandeelhouder is van onafhankelijke kranten, heeft Press Now aan Agnes Handwerk en Harrie Willems gevraagd te bekijken wat dit betekent voor de pluriformiteit van de pers in Macedonië. Hun onderzoek heeft geleid tot een rapport: "WAZ and the Buy-out of the Macedonian Independent Press". Indien u in de bevindingen van Agnes Handwerk en Harrie Willems geïnteresseerd bent, kunt u een kopie van het rapport aanvragen bij ons kantoor.

LIDMAATSCHAP PARTOS

Binnenkort vindt de oprichting plaats van Partos: een branchevereniging voor Nederlandse particuliere organisaties op het terrein van armoedebestrijding, humanitaire hulp, mensenrechten en duurzame ontwikkeling. Dit netwerk wil debat en samenwerking tussen organisaties over internationale samenwerking stimuleren en leden ondersteunen. Press Now is uitgenodigd om lid te worden van Partos.

GIRO 7676

Donateur worden en/of op de hoogte blijven?

Om blijvende hulp te bieden zijn particuliere donateurs voor Press Now onmisbaar.

Wilt u zelf donateur worden? Of kent u iemand anders die op de hoogte wil blijven van de activiteiten van Press Now? U kunt ons zijn of haar adresgegevens toesturen via deze bon. Wij sturen daar dan onze nieuwsbrief naartoe.

Met een periodieke machtiging helpt u Press Now op een structurele manier om onafhankelijke media te steunen. Via de achterzijde van deze bon kunt u Press Now machtigen om in vaste termijnen een bepaald bedrag van uw rekening af te schrijven.

Vragen? BEL ONS GERUST OP 020 596 20 00

NIEUWE DONATEUR

- JA, IK WORD GRAAG DONATEUR VAN PRESS NOW
 JA, IK BLIJF GRAAG OP DE HOOGTE VAN DE ACTIVITEITEN

De heer/mevrouw*:

Adres:

Postcode/plaats:

Telefoonnummer:

E-mail:

Palmer. Zij hebben stafleden geïnterviewd van zowel de Permanente Vertegenwoordiging in Wenen als de OVSE-missies in Armenië, Azerbeidzjan, Georgië, Kroatië, Kirgizië, Macedonië, Montenegro, Servië en Tadzjikistan. Daarnaast geeft het rapport de meningen en opinies van vele media-experts, professionals en diplomaten van diverse media, NGO's en nationale en internationale organisaties die zich bezighouden met mediahulp. Allen zijn het erover eens dat er een belangrijke rol is weggelegd voor de OVSE in mediaontwikkeling.

De onderzoekers stellen vast dat door

een gebrek aan strategie sommige regionale kantoren van de OVSE niet zo succesvol zijn geweest in mediaontwikkeling als had gekund. In tegenstelling tot de grootschalige investeringen in mediaontwikkeling op de Balkan zijn er in de Kaukasus en met name in Centraal-Azië maar weinig activiteiten op dit gebied. Met het oog op de uitdaging die het gebrek aan democratie in de Centraal-aziatische lidstaten op dit moment vormt voor de OVSE, zouden de andere leden dit verschil in investeringen niet moeten accepteren, stelt het rapport.

Het onderzoeksrapport beschrijft algemene patronen en resultaten op

het gebied van mediaontwikkeling van de regionale OVSE-kantoren en doet een aantal aanbevelingen aan de lidstaten van de OVSE, de voorzitters van zowel de Permanente Vertegenwoordiging in Wenen als de OVSE-missies en de OVSE Vertegenwoordiger van de Media.

Het rapport "Media Development by OSCE Field Missions" wordt eind juni gepubliceerd. Het rapport zal op de website van Press Now worden geplaatst (www.pressnow.org), maar kan ook besteld worden bij Press Now: telefonisch via nummer 020 596 2000 of per e-mail naar pressnow@pressnow.nl.

Albanese regionale kranten duiken in nieuwsgat

Robert Slagt & team van Vizion Rinor in Berat (foto: Koen Geurts)

AMSTERDAM
Robert Slagt, journalist/
tekstschrijver/consultant

Ruim tien jaar na de val van het communisme is de vrije pers in Albanië nog steeds een zorgenkindje. Wie in Tirana een willekeurige landelijke krant opent, krijgt de indruk dat er maar twee interessante thema's zijn om over te schrijven: de strijd tussen de twee grootste politieke partijen en 'kroniek' (Albanes voor 'hard nieuws'), met veel berichten over bloedwraak, prostitutie, drugssmokkel en andere boevendoelstanden. In Albanië zijn veel zaken 'politiek', en dat geldt ook voor de meeste kranten.

Het beeld van Albanië dat de hoofdstedelijke kranten schetsen is nogal negatief: een arm Oost-Europees land dat kampt met een gebrekkige infrastructuur, corruptie en zwak bestuur. En dat is een eenzijdig beeld, want Albanië heeft veel meer te bieden: schitterende natuur, een bijzondere cultuur en religieuze diversiteit, een zich snel ontwikkelende economie en een jonge generatie die mee wil in de vaart der volkeren. Al deze onderwerpen laten de landelijke kranten grotendeels liggen, en in dat 'nieuwsgat' probeert de nieuwe regionale pers te duiken, met steun van Press Now.

In het najaar van 2003 en in maart 2004 hielden ontwerper Koen Geurts en ik on-the-job-trainingen bij kranten in vier steden: Gazeta Tomori en Vizion Rinor in Berat, Nositi in Pogradec, Lissalba in Lezhe en Dita Jug in Gjirokaster. In de praktijk kwam dit neer op een stoomcursus elementaire journalistiek en praktische begeleiding bij het maken van een krant. Daarbij richtte Koen zich vooral op de vorm en ik me op de inhoud. In iedere stad verbleven we gemiddeld zo'n vier dagen, waarbij we steeds hartelijk werden ontvangen en samenwerkten met enthousiaste redacties.

Deze regionale kranten zijn, vooral in deze periode van transitie, van belang om het starre Albanese medialandschap een zekere pluriformiteit te geven. In Albanië zijn nauwelijks internetverbindingen, het wegennet is tamelijk slecht en de nationale media hebben weinig regiocorrespondenten. Dat betekent dat de regionale kranten in hun eigen gebied een voorsprong hebben bij het bieden van lokaal nieuws. Maar ze delen ook dezelfde problemen. De belangrijkste zijn braindrain, een tekort aan elektriciteit, politieke tegenwerking en een gebrek aan ervaring.

Iedere Albanese jongere uit de provincie die goed kan leren en zijn talen spreekt (velen beheersen het Italiaans, Engels en Grieks) wil maar één ding: vertrekken. Eerst naar Tirana, en dan naar

het buitenland om te studeren of geld te verdienen. Dit betekent dat er bij de regionale kranten een groot verloop is van jong journalistiek talent. Sommige regionale kranten werken hard aan 'eigen kweek' door hun krant aantrekkelijk te maken voor scholieren en geïnteresseerden en journalistieke cursussen aan te bieden.

Een ander punt is de stroom: overal is die vier tot zes uur per dag uitgeschakeld. Funest voor het productieproces van de krant en het werkritme van de journalist. Er zijn generatoren om de zaak draaiende te houden, maar dit is kostbaar in een land met een gemiddeld maandinkomen van 150 euro.

Als de persen aan het eind van de middag weer rollen komt er vervolgens een boos telefoontje van de burgemeester: waarom de krant zo negatief schrijft over zijn banden met het bouwbedrijf

Werkomstandigheden Albanië: ook trainer zonder electriciteit (foto: Koen Geurts)

van zijn zwager, dat hij voortdurend opdrachten toespeelt? Of de commissaris van politie roept de hoofdredacteur op het matje omdat hij heeft bericht dat agenten vrouwen in elkaar slaan.

Als Nederlandse journalist roep je direct: dit is nieuws! Die burgemeester of commissaris zal hangen! In Albanië halen de reporters hun schouders op: dit is 'normaal'. Als journalist in Albanië krijg je veel over je heen - en is er geen NVJ om je bij te staan. Soms publiceer je een stuk dan maar niet of zwak je het af. En soms zien de reporters human interest-verhalen gewoonweg niet. Als een gebied overstroomt is er geen aandacht voor de slachtoffers, maar gaat het direct over de verwijten die de politieke partijen elkaar maken.

Toch is het een genoegen om te werken met de regionale pers in Albanië. De liefde voor het vak is groot, men is leergierig en staat open voor advies, en men kan zonder klagen lange uren werken in primitieve kantoren zonder snoep of koffieautomaat. Deze verslaggevers hebben veel over voor hun bescheiden krant met een oplage van 2500 stuks. Want als ze weer eens een dag te laat uitkomen omdat de electra uitviel, staan de lezers bij de kiosken al snel te klagen. En dat is een goed teken. •

De stem van de kinderen

Sinds de zomer van 2003 verschijnt de Kosovaars-Albanese kinderkrant NePërju in de regio Drenica in Kosovo. De krant wordt geheel samengesteld en geschreven door kinderen in de leeftijd van 8 tot 16 jaar. Inmiddels zijn er drie kinderredacties actief in verschillende plaatsen en wordt NePërju gedistribueerd naar alle basisscholen in de regio. Met steun van o.a. Press Now leidt de stichting MAM jonge Kosovaren op in het conceptualiseren, redigeren, vormgeven en voorbereiden van drukwerk en het werken op basisscholen. De lokale organisatie moet gaan zorgen voor drie arbeidsplaatsen en vijf stageplaatsen.

DEN HAAG
Wout de Jong, Mobile Arts and Media

De kinderen die de redactie vormen en het blad samenstellen worden gestimuleerd om eigen nieuws te maken en hun eigen ideeën te ventileren. Ze kunnen alles schrijven wat ze willen, zolang de verhalen origineel en door henzelf geschreven zijn. Alleen taalfouten worden verbeterd. Lezers van de krant maken kennis met de verhalen, gedachten en gevoelens van de kinderen en krijgen informatie en verslagen van gebeurtenissen in de regio.

Kinderen in Drenica leven in een geïsoleerde regio, er is weinig te doen en praktisch niets te lezen. Als gevolg van de oorlog is de werkloosheid hoog en hebben veel mensen psychische problemen. Veel families hebben geen geld om schoolboeken te kopen voor hun kinderen. Behalve oorlogshelden hebben kinderen weinig rolmodellen. Bovendien worden de 'Drenicak' door de buitenwereld beschouwd als achterlijk en agressief. Tegen deze ongunstige achtergrond geeft NePërju (letterlijk vertaald: "Wij voor jullie") de kinderen in Drenica een stem.

De eerste krant werd samengesteld door kinderen van de basisschool in

Skënderaj. Ging het in het eerste nummer over traumaverwerking en de oorlogsherdenking op school, nu wordt er geschreven over aids, het milieu en problemen met leraren. De tieners kunnen nu bijna geheel zelfstandig werken en gaan er, gewapend met een perskaart, zelf op uit om te interviewen.

Na enkele nummers werden twee nieuwe NePërju-redacties actief: in Prekaz en Drenas. Ook hier schreven de kinderen eerst vooral over de oorlog. Zo kwam in Drenas een jongen langs met een hele stapel oorlogsgedichten: een klassikale opdracht en een goedbedoeld initiatief van een leraar. Als het aan de kinderredactie van Skënderaj

had gelegen was daar niets van gepubliceerd in NePërju: de oorlog als onderwerp veelede hen allang. Zij eisten het recht op om de 'slechte en oninteressante' artikelen van de andere redacties te weigeren.

De kinderredactie van Drenas trekt er nu ook op uit. De kinderen interviewden o.a. Drita, die niet naar school kan omdat zij voor haar broertjes en zusjes moet zorgen en nu niet kan lezen en schrijven.

In Prekaz is het vooral de 12-jarige Egzona die de show steelt. In een geweldig tempo levert zij materiaal, tot de puzzels aan toe. De school in Prekaz ligt op een heuvel in een uitgestrekt landschap. Het gebouw is vervallen, vies, en er is geen water en elektriciteit. Voor Egzona is het een uur lopen door de modder naar school. Geregeld komt ze langs in Skënderaj, waar de andere kinderen haar nu wegwijzen maken op de computer.

Samen met de kinderen en de Kosovaarse medewerkers bewijst NePërju dat ook Drenica een toekomst heeft. •

Kinderredactie NePërju (foto: MAM)

MACHTIGINGSBON

IK MACHTIG PRESS NOW OM

- eenmalig
- jaarlijks
- per half jaar
- per kwartaal
- per maand

een bedrag van

€

van mijn rekening af te schrijven.

VERGEET NIET UW ADRESGEGEVENS IN TE VULLEN OP DE VOORZIJDE VAN DEZE BON.

Vragen? Bel ons gerust op 020 596 20 00

U KUNT DEZE BON KOSTELOOS OPSTUREN NAAR:
PRESS NOW, Antwoordnummer 39353, 1090 WC AMSTERDAM

Bank/giro:

Op naam van:

Datum:

Handtekening:

GIRO 7676